

EDUARDO GALEANO

GÖLGEDE VE
GÜNEŞTE FUTBOL

DENEME

Çeviri: ERTUĞRUL ÖNALP – M. NECATİ KUTLU

8.
BASKI

EDUARDO GALEANO
GÖLGEDE VE
GÜNEŞTE FUTBOL

El ftbol a sol y sombra, Eduardo Galeano

© 1995, Eduardo Galeano

© 1998, Can Sanat Yayınları A.Ş.

Bu eserin Türkçe yayın hakları Onk Ajans Ltd. Őti. aracılığıyla alınmıŐtır.

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dıŐında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: 1998

8. basım: Eylül 2017, İstanbul

Bu kitabın 8. baskısı 1 000 adet yapılmıŐtır.

Editör: Emrah İmre

Kapak tasarımı: AyŐe elem Design

Kapak resmi: © iStockphoto.com

Kapak baskı: Azra Matbaası

Litros Yolu 2. Matbaacılar Sitesi D Blok 3. Kat No: 3-2

Topkapı-Zeytinburnu, İstanbul

Sertifika No: 27857

İç baskı ve cilt: Türkmenler Matbaacılık Reklam San. ve Tic. Ltd. Őti.

Maltepe Mah. GümüŐsuyu Cad. No: 16-18

Topkapı, İstanbul

Sertifika No: 12584

ISBN 978-975-510-759-2

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM VE DAęITIM TİCARET VE SANAYİ A.Ő.

Hayriye Caddesi No: 2, 34430 Galatasaray, İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

canyayinlari.com/9789755107592

yayinevi@canyayinlari.com

Sertifika No: 31730

EDUARDO GALEANO
GÖLGEDE VE
GÜNEŞTE FUTBOL

DENEME

İspanyolca aslından çevirenler
Ertuğrul Önalp – M. Necati Kutlu

Eduardo Galeano'nun Can Yayınları'ndaki diğerk kitabı:

Kucaklaşmanın Kitabı, 1994

EDUARDO GALEANO, 1940'ta Uruguay'ın başkenti Montevideo'da doğdu. 1973'teki askerî darbe sırasında bir süre hapis yatıp serbest bırakıldıktan sonra yerleştiği Arjantin'de Videla'nın askeri diktatörlüğü egemen olduğunda, Galeano'nun adı "Ölüm Mangaları"nın listelerinde yer aldı. Bunun üzerine İspanya'ya giden Galeano, orada ünlü *Ateş Anıları* üçlemesini kaleme aldı. Latin Amerika'nın siyasal bir tarihi niteliğindeki *Latin Amerika'nın Kesik Damarları* adlı yapıtı ise özellikle 1970'li yılların kült kitaplarından biri oldu. Denemelerini *Kucaklaşmanın Kitabı*'nda toplayan Galeano, futbola duyduğu tutkuyu da *Gölgede ve Güneşte Futbol* adlı kitabında okurlarıyla paylaştı. 1985'te, doğduğu kente, Montevideo'ya döndü. 2015'te yetmiş dört yaşında hayata veda etti.

ERTUĞRUL ÖNALP, 1948'de Ankara'da Üniversitesi Hukuk Fakültesi'ni ve Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi İspanyol Dili ve Edebiyatı Bölümü'nü bitirdi. Şu sıra aynı fakültenin İspanyol Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Başkanı'dır.

M. NECATİ KUTLU, 1968'de Ankara'da doğdu. Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi İspanyol Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı'nı bitirdi. Şu sıra aynı bölümde öğretim üyesi olarak görev yapıyor.

Okuyacağınız sayfalar, yıllar önce Calella de la
Costa'da karşılaştığım çocuklara ithaf edilmiştir.
Futbol oynamaktan dönen o çocuklar
bir şarkı tutturmuşlardı:

“Yensek de, yenilsek de,
değişmez eğlencemiz...”

İçindekiler

Teşekkür	17
Yazarın itirafı	19
Futbol	21
Oyuncu	22
Kaleci	24
Yıldız	26
Taraftar	28
Fanatık	30
Gol	32
Hakem	33
Teknik direktör	35
Tiyatro	37
Uzmanlar	39
Futbol uzmanlarının dili	41
Ölüm dansı	43
Savaşın dili	45
Stadyum	47
Top	48
Futbolun kökenleri	52
Oyunun kuralları	56

İngiliz işgalleri	59
Latin Amerika futbolu	62
Fla ile Flu'nun tarihçesi	65
Toplumların afyonu mu?	67
Bayrak yerine top	69
Zenci futbolcular	74
Zamora	75
Samitier	77
Sahada ölüm	78
Friedenreich	79
Bölünmüşlükten birliğe	81
Amerika'nın ikinci kez keşfi	83
Andrade	86
Fiyonk	87
Olimpik gol	89
Piendibene'nin golü	90
Roveşata	91
Scarone	92
Scarone'nin golü	93
Gizli güçler	94
Nolo'nun golü	95
1930 Dünya Kupası	96
Nasazzi	99
Camus	100
Dizginlenemeyenler	101
Profesyonellik	103
1934 Dünya Kupası	105
Rio de Janeiro'da Tanrı ve Şeytan	107
Uğursuzluk getiren nesnelere	110

Tılsımlar ve dualar	112
Erico	115
1938 Dünya Kupası	117
Meazza'nın golü	120
Leônidas	121
Domingos	122
Domingos ve top	123
Atilio'nun golü	124
Her mükemmel öpücük tek olmak ister	125
Makine	126
Moreno	128
Pedernera	130
Severino'nun golü	131
Bombalar	132
Demiri rüzgâra dönüştüren adam	134
Grup terapisi	135
Martino'nun golü	137
Heleno'nun golü	138
1950 Dünya Kupası	139
Obdulio	142
Barbosa	144
Zarra'nın golü	146
Zizinho'nun golü	148
Eğlenceler	149
1954 Dünya Kupası	150
Rahn'ın golü	153
Gezici reklam panoları	154
Di Stéfano'nun golü	157
Di Stéfano	158

Garrincha'nın golü	160
1958 Dünya Kupası	161
Nilton'un golü	164
Garrincha	165
Didi	167
Didi ve top	168
Kopa	169
Carrizo	170
Forma aşkı	172
Puskás'ın golü	176
Sanfilippo'nun golü	177
1962 Dünya Kupası	179
Charlton'ın golü	182
Yaşın	183
Gento'nun golü	184
Seeler	186
Matthews	187
1966 Dünya Kupası	188
Greaves	191
Beckenbauer'in golü	192
Eusebio	193
Kalecilere de nazar deęebilir	194
Peñarol'ün altın yılları	196
Rocha'nın golü	197
Anaya saygı	198
Gözyaşları mendilden dökülmüyor	200
Pelé'nin golü	202
Pelé	204
1970 Dünya Kupası	206

Jairzinho'nun golü	209
Fiesta	210
Generaller ve futbol	212
Kaşla göz arasında	214
Maradona'nın golü	215
1974 Dünya Kupası	217
Cruyff	220
Müller	222
Havelange	223
Topun derebeyleri	225
Jesús	230
1978 Dünya Kupası	232
Mutluluk tablosu	235
Gemmill'in golü	237
Bettega'nın golü	238
Sunderland'ın golü	239
1982 Dünya Kupası	240
Her zaman devler üstün gelmez	243
Platini	245
Futbol kurbanları	247
1986 Dünya Kupası	251
Televizyonun hâkimiyeti	254
Atak ya da ürkek futbol	257
Sahada koşan ecza dolapları	259
Şarkılarda ırkçılık	261
Her şey mübah	263
Doyuma ulaşma	268
1990 Dünya Kupası	269
Rincón'un golü	272

Hugo Sánchez	273
Ağustosböceği ile karınca	275
Gullit	276
Baba katilleri	278
Zico'nun golü	280
Vergi kaçırma sporu	281
1994 Dünya Kupası	285
Romario	288
Baggio	289
İstatistikler	290
Kaybetme zorunluluğu	292
Yenilmek en büyük günah	294
Maradona	297
Ne uzarlar ne kısalırlar	303
Futbolcu ihracatı	306
Maçın sonu	309
 KİTAPTAN SONRA	
1998 Dünya Kupası	315
2002 Dünya Kupası	324
2006 Dünya Kupası	329
2010 Dünya Kupası	334

Teşekkür

Bu kitabın taslaklarını okuyan, saçmalıklarını düzelten, kıymetli veriler ve fikirleriyle metni zenginleştiren Pepe Barrientos, Manolo Epelbaum, Ezequiel Fernández-Moores, Karl Hübener, Franklin Morales, Ángel Ruocco ve Klaus Schuster'in sevk ve sabrına çok şey borçludur.

Eşim Helena Villagra'nın eleştirel okumalarıyla babam *Bebe* Hughes'in futbol hafızasının da bana büyük faydaları olmuştur. Oğlum Claudio ile aralarında Hugo Alfaro, Zé Fernando Balbi, Chico Buarque, Nicolás Buenaventura Vidal, Manuel Cabieses, Jorge Consuegra, Pierre Charasse, Julián García-Candau, José González Ortega, Pancho Graells, Jens Lohmann, Daniel López D'Alesandro, Sixto Martínez, Juan Manuel Martín Medem, Gianni Minà, Dámaso Murúa, Felipe Nepomuceno, Migue Nieto-Solis, Luis Niño, Luis Ocampos Alonso, Carlos Ossa, Norberto Pérez, Silvia Peyrou, Miguel Ángel Ramírez, Alastair Read, Affonso Romano de Sant'Anna, Pilar Royo, Rosa Salgado, Giuseppe Smorto ile Jorge Valdano'nun da bulunduğu arkadaşlarım ve arkadaşlarımın arkadaşları da kitap, gazete sağlayarak ve bazı soruları yanıtlayarak bu sürece katkıda bulunmuşlardır. Osvaldo Soriano ise konuk yazar olarak çabamıza katılmıştır.

Bu kişilerin hiçbirinin, ortaya çıkan sonuçtan dolayı suçlu olmadıklarını ifade etmeliyim ancak doğruyu söylemek gerekirse, bu işe giriştikleri için hepsinin bir hayli kabahatli olduklarını düşünüyorum.

Yazarın itirafı

Tüm Uruguaylılar gibi ben de futbolcu olmak istedim. Doğrusu çok da güzel oynuyordum, hatta hari-kaydım bile denebilir; ama yalnızca geceleri rüyamda. Gündüzleri, ülkemin sahalarındaki çarpık bacaklı oyuncuların en kötüsü bendim. Taraftar olarak da pek iyi sayılmazdım. Juan Alberto Schiaffino ve Julio César Abbadie, Peñarol'de oynuyorlardı, yani rakip takımında. Gerçek bir Nacional taraftarı olarak, ben onlara duyduğum nefreti artırmak için elimden geleni yapıyordum. Oysa "Pepe" Schiaffino ustaca paslarıyla sahayı adeta kuşba-kışı görür gibi kurardı oyunu. Pardo Abbadie topu yan çizgi boyunca rüzgâr gibi sürer; topa da, rakibe de dokunmadan sıyrılırdı aralarından. Onlara hayran olmak-tan başka çarem yoktu; içimden onları alkışlamak bile gelirdi. Yıllar geçti ve kimliğimi kabullenmek zorunda kaldım: Ben basit bir "iyi futbol dilencisiyim". Elimde şapkam, dünyanın dört bir yanını geziyor ve stadyum-larda yalvarıyorum:

"Tanrı rızası için, güzel bir maç lütfen."

Güzel bir oyun gördüğüm zaman da bunu sağlaya-nın hangi takım ya da hangi ülke olduğuna bakmaksızın bu mucize için şükranlarımı sunuyorum.

Futbol

Futbolun öyküsü, zevkten zorunluluğa uzanan hüznünlü bir öyküdür. Spor bir endüstriye dönüştüğü oranda, iş olsun diye oynadığı zamanki güzelliğinden bir şeyler kaybetmiştir. Yüzyılın sonlarını yaşadığımız bu günlerde futbol, işe yaramaz her ögeyi reddetmektedir; kâr getirmeyen her öge de “işe yaramaz” olarak kabul edilmektedir. Çocukların balonla ya da kedinin yün yumağıyla oynaması gibi, yetişkin bir insanı bir an için çocuk kılan davranışlar kimseyi ilgilendirmiyor artık. Balon kadar hafif bir topa dans eden balet ya da yuvarlanan yumak; oynadıklarının farkına varılmadan oynanan saatsiz, hakemsiz ve nedensiz oyunlarla ilgilenen yok.

Oyun, oyuncusu az, izleyeni çok bir gösteriye dönüştü. Bu artık seyirlik bir futbol. Bu, günümüzün en kârlı gösterilerinden biri ve artık oynanması için değil, oynanmasının engellenmesi için düzenleniyor. Profesyonel sporun teknokratları, futbolu sırf sürate ve güce dayalı, mutluluğa boşvermiş, fantezinin gelişemediği, cüretin yasaklandığı bir spor dalı haline getirdiler.

Bereket çok ender de olsa hâlâ sahalarda kuralların dışına çıkarak, sırf bedensel bir zevk uğruna, yasaklanmış özgürlük serüvenine atılan; rakip takımı, hakemi ve tribünlerdeki şahlandıran bir yüzsüz çıkıyor.

Oyuncu

Yan çizgi boyunca kan ter içinde koşuyor. Bir yanda onu zafer bekliyor, göklere çıkarılacak; öbür yanda ise mahvoluşun uçurumu duruyor. Tüm mahalle ona gıpta ediyor: Profesyonel oyuncu, fabrikadan da, bürodan da kurtulmuştur; ona eğlenmesi için para öderler, tam anlamıyla bir piyangodur bu! Ölümüne ter dökmek zorunda olsa da, ne yanılmaya ne de yorulmaya hakkı olsa da, o gazetelere ve televizyonlara çıkar, radyolar ondan söz eder, kadınlar onun için iç geçirir, çocuklar onu taklit eder. Oysa varoşların tozlu yollarında zevk için oynayan o, birdenbire kendini çalışma zorunluluğu ile stadyumlarında bulmuştur; ya kazanacaktır ya da kazanacaktır.

İşadamları onu alırlar, satarlar, kiraya verirler; oyuncu daha fazla para ve şöhret vaadi karşılığında kendini akıntıya bırakır. Ne denli başarılı olur ve çok para kazanırsa, tutsaklığı da o oranda artar. Askerî disiplin altında, her gün yorucu idmanlar altında ezilir. Bedeni, sağlıklı bir görünüm ardında acıyı unutturana analjezik bombardımanlarına tutulur, kortizon iğneleriyle delik deşik olur. Önemli maçlar öncesinde onu toplama kamplarına hapsederler, buralarda zorla çalıştırılır, aptalca yemekler yer, suyla sarhoş olur ve yalnız uyur.

Öbür meslek dallarında yolun sonu ihtiyarlıkla bir-

likte gelir; bir futbolcu ise henüz otuz yaşında ihtiyar sayılabilir. Kaslar çabuk yorulur.

“Bayır aşağı bir sahada bile gol atamaz bu!”

“Bundan mı söz ediyorsun? Kalecinin elleri bağlı olsa, yine atamaz!”

Bazen yolun sonu otuzundan da önce gelir, ters bir top, kötü bir şekilde bayıltır onu; şanssız bir şekilde mahvolur bir kası ya da bir tekme onulmaz bir şekilde kırar bir kemiğini. Futbolcu bir gün tüm parasını aynı ata yatırdığını fark eder; para da, ün de yoktur artık. Ün denen o ılık yaz meltemi, bir teselli mektubu bile bırakmadan uçup gitmiştir.

Kaleci

Ona file bekçisi dendiği de olur. Aslında kader kurbanı, mahkûm ya da şamar oğlanı da denebilirdi. Onun bastığı yerde bir daha çim çıkmadığı söylenir.

O yapayalnızdır. Oyunu hep uzaktan izler. Hedef mekândan ayrılmaksızın üç direğin arasında idamını bekler. Eskiden hakem gibi, siyahlara bürünürlerdi. Artık hakemler kara karga kıyafetiyle çıkmıyorlar sahaya, kaleciler de renkli fantezilerle süslüyorlar yalnızlıklarını.

O gol atmaz. Onun varoluş nedeni gol atılmasını engellemektir. Gol futbolun bayramıdır, golcü mutluluklar yaratır; kaleci ise bozguncudur, oyunbozandır.

Sırtında bir numaralı formayı taşır. İlk ödüllendirilen asla o olmaz. O her zaman ilk suçludur. Kaleci her zaman suçludur. Suçu olmasa da fatura ona çıkarılır. Oyunculardan biri dokuz kusurlu hareketten birini yaptığında ceza yine ona verilir: Bomboş alanın ortasında, celladıyla baş başa kalır. Takımların kötü olduğu günlerde de kabak onun başına patlar, şut sağanağı altında başkalarının günahlarını çeker.

Öbür futbolcular bir ya da birkaç kez affedilmez hata yapabilirler; ama her zaman milimetrik bir pasla, güzel bir çalım ya da isabetli bir şutla kendilerini affettirebilirler. Onun böyle bir olanağı yoktur. Seyirci kaleci-

yi affetmez. Yanlış mı çıktı? Bacak arası mı yedi? Top elinden mi kaydı? Çelik parmaklar pamuğa mı dönüştü? Kaleci bir tek hatasıyla bir maçı mahvedebilir, bir şampiyona onun bir yanlışıyla kaybedilebilir. İşte o zaman seyirci kitlesi onun tüm başarılarını bir anda unutup ve onu günah keçisi olarak ilan eder. Kara talihi ömrünün sonuna dek onu terk etmeyecektir.

Yıldız

Günlerden bir gün rüzgâr tanrıçası, bir adamın hor görülen ve hep fena davranılan ayaklarına birer öpücük kondurur. Futbol yıldızı işte bu öpücükle doğar. Teneye bir kulübede, saman bir beşikte dünyaya gelir ve yeryüzüne kollarının arasında bir topla avdet eder.

Yürümeyi öğrendiği andan başlayarak top oynamayı da bilir. Çocukluğunda kırlara neşe getirir, gece yarısına, top görünmez olana dek varoşların çıkmaz sokaklarında top koşturur. İlkgençlik yılları rüzgâr gibi geçer stadyumlarda. Becerileri, kitleleri pazardan pazara, zaferden zafere ve tezahürattan tezahürata sürükler.

Top onu arar ve tanır, ona ihtiyacı vardır. Ayağının üzerinde yaylanarak dinlenir. Yıldız, topu parlatır, onu konuşTURUR, ikisi konuşurken milyonlarca dilsizin de sesleri duyulur. O milimetrik paslar, çimenler üzerinde atılan o eşsiz çalım, topuk pasları ve roveşatalar sayesinde, “hiç kimse” olan ve öyle kalmaya mahkûm o insanlar bir süre için kendilerini “birileri” olarak hissedebilirler. Yıldız oynadığında takım on iki kişiyle oynuyormuş gibi olur.

“On iki mi dedin? On beş! Belki yirmi!”

Top, parlayarak ve gülücükler dağıtarak gelir. O, topu indirir, uyutur, ona güzel sözler söyler ve onunla dans eder. Bunları seyreden hayranları, henüz doğmamış to-

runlarına sırf bu gördüklerini göremeyecekleri için acı-
maktan kendilerini alamazlar.

Yıldızların yıldızlıkları ne yazık ki pek az sürer. Ölümlüler için sonsuzluk yoktur. Altın ayakları durduğunda yıldızın parıltısı da söner. Bedeninde bir palyaço giysisi kadar çok yama vardır. Felç geçirmiş bir cambaz gibidir. Ona artık bir sanatçı değil, bir hayvan gözüyle bakılır.

“Nallarıyla vuruyor yahu topa!”

Herkesin neşesi olmaktan çıkmıştır o artık, seyircilerin öfkesine paratoner görevi yapar:

“Adam mumya mübarek!”

Bazı yıldızlar düştüklerinde tek parça olarak kalmazlar. Dahası, parçaları bile bazen afiyetle mideye indirilir çevresinde bulunanlar tarafından.

Taraftar

Taraftar, haftada bir kez evinden kaçar ve stadyumun yolunu tutar.

Bayraklar sallanır, kaynanazırılıtları öter, maytaplar atılır, davullar çalınır, konfetiler yağar gökyüzünden. Kent yok olur, rutin olan her şey unutulur, gerçek olan tek şey tapınaktır. Bu kutsal alanda, dinsizi olmayan tek dinin kutsal yönleri seyredilir. Taraftarlar, bu mucizeyi daha rahat bir ortamdaki televizyondan seyretme imkânına sahip oldukları halde, meleklerinin nöbetçi şeytanlarla yapacakları mücadeleyi canlı olarak görebilmek için bu hac yolculuğunu yerine getirir.

Taraftar, burada yumruklarını sıkar, yutkunur, içine zehir akıtır, şapkasını kemirir, dualar ve lanetler okur. Bir anda gırtlığını yırtarcasına haykırır, pire gibi sıçrar ve yanında, “Gol!” diye bağırarak yabancıya sarılır. Bu pagan ritüel boyunca taraftar, topluluğun bir parçasıdır. Binlerce inananla birlikte o da, en iyi takımın onlarındaki olduğuna, tüm hakemlerin satılmış ve tüm rakiplerin şikeci olduklarına kesinlikle inanır.

Bir taraftarın, “Bugün benim takımım oynuyor,” dediği pek görülmez. Çoğunlukla, “Biz oynuyoruz,” denir. On ikinci oyuncu, top durduğu zaman, onu harekete geçiren ateşli rüzgârın kendi nefesi olduğunu bilir. Öbür

on bir oyuncu da aynı şekilde, taraftarsız bir maçın, müziksiz dans etmeye benzeyeceğini bilirler.

Maç bittiğinde taraftarlar tribünlerden ayrılmazlar ve “Ne gol yağmuruydu ama!”, “Canlarına okuduk!” nidalarıyla zaferlerini ya da “Yine perişan ettiler bizi!”, “Hırsız hakem!” gibi ifadelerle bozgunlarını dile getirirler. Biraz sonra güneş batar, taraftar da evine döner. Boşalan stadyumun üzerine gölgeler düşer. Sesler ve ışıklar yitip giderken çimento sıraların üzerinde cılız birkaç ateş kalır. Stadyum da, taraftar da kendileriyle baş başa kalırlar. “Biz” yerine yeniden “ben” olurlar. Taraftar uzaklaşır, dağılır ve kaybolur; pazar günleri karnaval sonrası, çarşamba günleri gibi hüznüldür.

Fanatik

“Fanatik” dedikleri, tımarhanelik bir taraftardır. Gerçekleri görmezden gelme hastalığı en sonunda öylesine bir hal almıştır ki, sağduyu yok olmuştur. Bu yok oluştan geriye ise, şüursuzca sağa sola saldıran bir öfke yumağı kalmıştır.

“Fanatik”, stadyuma kulübünün bayrağına sarılı olarak gelir, yüzü âşık olduğu renklere boyalıdır. Vurucu, kırıcı ve gürültücü araçlarla yüklüdür hep. Daha yolda gelirken bile gürültü ve hırgür çıkarır. Hiçbir zaman yalnız değildir. Kızgınların safına geçer, o tehlikeli kırkayağa katılır; aşağılananlar bir anda aşağılayanlar, korkaklar da korku salanlar haline gelirler. Pazar gününün aşırı yetkinliği, haftanın öbür günlerinin itaat dolu yaşantılarını, isteksiz aşk hayatını, sevilmeyen ya da hiç olmayan iş hayatını unutturur. Bir tek gün serbest kalan fanatiğin, o tek günde acısını çıkaracağı pek çok şey vardır.

Bir sara hastası gibi seyreder maçı; ama oyunu görmez. Onun öbür derdi tribünlerdir. Orası onun savaş alanıdır. Rakip takımın taraftarlarının varlığı bile onun için kabul edilemez. O “iyi”dir ve aslında saldırgan değildir; ama “kötü”ler onu

mecbur eder. Her zaman suçlu olan düşmanlar, boyunlarının koparılmasını fazlasıyla hak ederler. Fanatik, her zaman tetikte olmalıdır; çünkü düşman dört bir yanı sarmıştır. Sessiz taraftarlar arasında da yerini alır; çünkü bunlar her an rakip takımı takdir edebilirler; o zaman da hak ettikleri cezayı bulurlar tabii.

Gol

Gol futbolun orgazmıdır. Orgazm gibi gol de modern yaşamda gitgide daha az görülmektedir.

Yarım yüzyıl önce pek az futbol maçı golsüz beraberlikle sonuçlanırdı. 0-0, havaya açılmış ağızlar, iki esneyiş. Şimdilerde on bir oyuncunun on biri de kale direklerine asılmış, gol yememeye çalışıyorlar; doğal olarak da gol atmaya vakit kalmıyor.

Beyaz merminin, ağları her havalandırışında ortaya konan sevinç, esrarengiz bir olgu ya da bir çılgınlık olarak algılanabilir; ancak bu mucizenin de pek az gerçekleştiğini unutmamak gerekir. Küçücük, önemsiz bir gol de olsa, radyo spikerlerinin gırtlığından hep, "Gooooool!" olarak çıkar. Benim diyen kulağı sağır edebilecek, yürekten bir haykırıştır bu. Seyirciler çılgına döner ve stadyum, beton olduğunu unutarak yerden kopar, havalara uçar.

Latin Amerika'nın en ünlü yazarlarından Eduardo Galeano, sıradışı ve unutulmaz metinleri, özgün bakış açısıyla okurları büyülemeye devam ediyor.

"Şampiyonanın bir başka sürprizi de Türkiye'ydi. Hiç kimse bu ülkenin önemli bir başarı elde edeceğine inanmıyordu. Dünya kupalarından elli yıldır uzaktı. Brezilya'ya karşı oynadığı ilk maçta hakemin kararıyla göz göre göre haksızlığa uğradı; ama yoluna devam etti ve sonunda üçüncülüğü elde etti. Enerjik ve kaliteli futboluyla onu küçük gören uzmanların ağzını açık bıraktı."

Gerçek bir futbol tutkunu olan Uruguaylı ünlü yazar Eduardo Galeano, dünya kupalarına ilişkin gözlemlerini anlattığı *Gölgede ve Güneşte Futbol*'un bu baskısına 2010 Dünya Kupası bölümünü de ekledi. Yeni bölümleriyle birlikte yayımladığımız *Gölgede ve Güneşte Futbol*, futbol coşkusuna yaşama sevincini de katan bir kitap. *Latin Amerika'nın Kesik Damarları*, *Kucaklaşmanın Kitabı*, *Ateş Anıları* serisinin yazarı, elinde şapkası, dünyanın dört bir yanını gezerek stadyumlarda, "Tanrı rızası için, güzel bir maç lütfen," diye yalvaran, kendi deyimiyle "iyi futbol dilencisi".

Galeano, futbolun destansı kahramanlarına, ağırları sarsan gollere ticaret ve siyaset açısından değil, kültürel açıdan yaklaşırken, futbolun şiirini yazıyor...

ISBN 978-975-510-759-2

9 789755 107592